

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Kohēzijas fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Gaujas Nacionālā parka dabas aizsardzības plāna izstrādes informatīvās sanāksmes protokols

Sanāksmes norises vieta: Straupes pagasta "Tautas nams", Plācis, Straupes pagasts, Pārgaujas novads

Sanāksmes norises laiks: 2020. gada 13. februāris, plkst. 17.00

Sanāksmi protokolē: Aiga Tora, SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment"

Sanāksmē piedalās 106 dalībnieki, dalībnieku saraksts pēc pieprasījuma

Sanāksmi atklāj sanāksmes moderatore **Liene Kupča**, kura iepazīstina klātesošos ar sanāksmes dalībniekus ar darba kārtību. Sanāksmes dalībnieki tiek informēti par to, ka pēc prezentācijām būs iespējams uzdot jautājumus, bet ir iespējams uzrakstīt savu jautājumu uz lapiņas un ievietot to speciāli sagatavotā kastē. L. Kupča dod vārdu Dabas aizsardzības pārvaldes Vidzemes reģionālās administrācijas direktoram Rolandam Auziņam.

Rolands Auziņš sniedz informāciju par dabas un cilvēku mijiedarbību Gaujas Nacionālā parka (turpmāk tekstā – GNP) teritorijā, tai skaitā, ietverot informāciju par GNP izveidošanas vēsturi, galvenajām dabas vērtībām, ainaviskām vērtībām, kultūrvēsturiskām vērtībām, aktīvās atpūtas iespējām, kultūras baudīšanas iespējām un GNP apmeklētājiem. Sanāksmes turpinājumā R. Auziņš dod vārdu Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas aizsardzības departamenta Monitoringa un plānojumu nodaļas vecākai ekspertei Ilzei Urtānei.

I. Urtāne informē par dabas aizsardzības plāna (turpmāk tekstā - DA plāns) izstrādes procesu, ietverot informāciju par DA plāna izstrādes kārtību, plāna uzraudzības grupas izveidi un tās funkcijām. Sanāksmes turpinājumā I. Urtāne informē par DA plāna izstrādes nepieciešamību, kā arī sanāksmes dalībnieku iespējām iesaistīties DA plāna izstrādē.

L. Kupča aicina sanāksmes dalībniekus uzdot jautājumus R. Auziņam un I. Urtānei. Sanāksmes dalībniece sniedz komentāru, ka R. Auziņa un I. Urtānes prezentācijās nav minēts termins "ilgtspēja". Sanāksmes dalībniece min, ka pēc mežu izstrādes GNP teritorijā bieži netiek sakārtoti ceļi un takas, apgrūtinot iedzīvotāju pārvietošanos. **R. Auziņš** sniedz atbildi, ka Dabas aizsardzības pārvalde (turpmāk tekstā – DAP) apsaimnieko vairāk nekā 100 km ceļu un taku GNP teritorijā un min, ka DAP pašlaik ir ierobežoti cilvēkresursi. R. Auziņš piebilst, ka DA plāna izstrādes laikā tiks izvērtēta jaunu taku izveides nepieciešamība. I. Urtāne papildina, ka, izstrādājot DA plānus citām īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām (turpmāk tekstā – ĪADT), autoceļi tiek iekļauti neitrālā zonā, lai atvieglotu to apsaimniekošanu.

Sanāksmes dalībnieks vēlas uzzināt, kā ieinteresētās personas var iesaistīties teritorijas sakopšanā pie Drišķina ezera, Melnezera, Gulbja salas purva, kā arī Lenčupes ietekas Gaujā, kā arī min cilvēku kustības ierobežošanu šajās teritorijās, jo pēc vasaras sezonas, kā arī, noslēdzoties ogošanas un sēņošanas sezonai, ezeru apkārtnē un to tuvumā esošie meži esot piemēsloti. **I. Urtāne** sniedz atbildi, ka DAP ir uzsākusi talku organizēšanu ĪADT, izmantojot interneta vietni www.darudabai.lv. I. Urtāne sniedz informāciju par GNP esošo funkcionālo zonējumu, kā arī min, ka DA plānā kā iespējamo apsaimniekošanas pasākumu ir iespējams iekļaut apmeklētāju plūsmas novirzīšanu no jutīgām vietām. Klātesošais min, ka no Drišķina ezera apkārtnes nebūs iespējams novirzīt apmeklētājus. I. Urtāne

sniedz atbildi, ka pie Driškina ezera ir iespējams izvietot atbilstošu infrastruktūru, piemēram, tualetes un atkritumu urnas. Klātesošais sniedz piemērus par Driškina ezera teritorijas apmeklētājiem. R. Auziņš piebilst, ka DA plāna izstrādes laikā tiks vērtētas apmeklētāju plūsmas, kā arī izvērtēti iespējamie risinājumi – veidot ierobežojumus vai infrastruktūru. R. Auziņš min, ka atbilstoši pētījuma rezultātiem, GNP apmeklētāju skaits gadā sasniedz 1 miljonu.

Sanāksmes dalībnieks izsaka komentāru par egļu masveida nokalšanu gan Latvijā, gan citās Eiropas valstīs, kā arī vēlas uzzināt DAP viedokli par šo jautājumu. R. Auziņš sniedz atbildi, ka egļu kalšanas galvenais cēlonis ir egļu astoņzobu mizgrauzis. R. Auziņš sniedz komentāru par laikapstākļu ietekmi uz astoņzobu mizgrauža izplatību. R. Auziņš dod vārdu DA plāna izstrādē iesaistītajam mežu biotopu ekspertam Gatim Eriņam.

G. Eriņš sanāksmes apmeklētājiem sniedz informāciju par egļu astoņzobu mizgrauža izplatību Latvijā. G. Eriņš informē klātesošos par apstākļiem, kas ir novājinājušas egles Latvijā - 2017. gadā egles meliorētajās platībās applūda, 2018. gads bija sauss. Ja analizē astoņzobu mizgrauža monitoringa datus, no lielākajiem tā izplatības epicentriem ir Lubānas mitrāja apkārtnē, kur ir lielas, meliorētas platības ar saimnieciski koptām viena vecuma egļu audzēm, bet otrs lielākais astoņzobu mizgrauža izplatības areāls ir uz ziemeļaustrumiem no GNP. G. Eriņš min, ka daudzviet Latvijā, ne tikai GNP teritorijā, ir konstatēta egļu astoņzobu mizgrauža darbība. G. Eriņš sniedz informāciju, ka Zemkopības ministrija kopā ar Valsts mežu dienestu (turpmāk tekstā – VMD) ir uzsākusi aktīvu problēmas risināšanu. G. Eriņš informē, ka, ja meža īpašnieki aprīlī un maijā, kad būs potenciālā pirmā astoņzobu mizgraužu paaudze, mežā pamana pazīmes, kas raksturīgas astoņzobu mizgrauža darbībai, tad par to jāziņo VMD. Zemkopības ministrija kopā ar VMD plāno atrast resursus efektīvākajam paņēmienam kā cīnīties ar astoņzobu mizgrauzi – feromonu slazdu izlikšanai. Feromonu slazdi ir speciālie augu aizsardzības līdzekļi, kurus var lietot tikai specializēti, licenzēti uzņēmumi/organizācijas. VMD un Zemkopības ministrija nodrošinās, ka šāds pasākums tiek īstenots gan valsts mežos, gan privātajos mežos, kur ir konstatētas astoņzobu mizgrauža darbības pazīmes. G. Eriņš iesaka meža īpašniekiem, sākoties siltākiem laikapstākļiem (aprīlī, maijā), izvairīties no atsevišķu koku ciršanas un izvākšanas no meža, jo tādējādi var tikt pievilināti astoņzobu mizgrauži. G. Eriņš min, ka iepriekšējo reizi problēmas ar astoņzobu mizgrauzi Latvijā bija pēc 2005. gada janvāra vētras, bet divu gadu laikā atbildīgajām institūcijām izdevās ierobežot astoņzobu mizgrauža izplatību. Sanāksmes dalībniekiem tiek demonstrēts kartogrāfiskais materiāls ar monitoringa punktiem ar astoņzobu mizgrauža izpaltības intensitāti 2019. gadā Latvijā.

L. Kupča dod vārdu Lauku atbalsta dienesta Ziemeļvidzemes reģionālās lauksaimniecības pārvaldes Kontroles un uzraudzības daļas vadītājam. **Z. Špate** informē par pieteikšanos atbalsta maksājumiem, tai skaitā par zālāju ražības klasēm un to raksturojumu, prasībām atbalsta saņemšanai, kompensācijas maksājumiem par Natura 2000 meža teritorijām. G. Eriņš papildina, ka zālāju klases pēc pieejamās informācijas nosaka DAP, nevis zālāju eksperti, kas apsekos teritorijas. L. Kupča aicina sanāksmes dalībniekus uzdot jautājumus Z. Špatei.

Sanāksmes dalībnieks jautā, vai tas zālāja īpašnieks, kas 20 gadus nav kopis savu īpašumu saņems lielāku kompensāciju (par 4. klases zālāju) nekā tie zālāju īpašnieki, kuri apsaimniekojuši zālājus (1.-3. klases zālājus). Z. Špate sniedz atbildi, ka, balstoties uz personīgo pieredzi, 4. klases zālāji nav tādi, kas nebūtu apsaimniekoti 20 vai 30 gadus, bet gan tādi, kuri aizauguši 50-60 gadu laikā ar lieliem kokiem un krūmāju platībām. Sanāksmes dalībnieks min, ka reljefa īpatnību dēļ Vidzemes augstienē ir grūti nopļaut pļavas. Z. Špate min, ka tādā gadījumā notiks zālāja aizaugšana un veidosies mežs, vai arī šīs teritorijas ir iespējams noganīt. Z. Špate norāda, ka zālāju eksperti sanāksmēs ir uzsvēruši, ka zālāju platības ir jāapsaimnieko, bet, ja tie netiek apsaimniekoti, tad tos nevar uzskatīt par bioloģiski vērtīgiem zālājiem.

Sanāksmes dalībnieks, kura īpašumā atrodas 42 ha meža dabas lieguma zonā, informē klātesošos par kompensācijas maksājumu apjomiem, kas saņemtas no Lauku atbalsta dienesta laika posmā no 2016. gada līdz 2019. gadam, uzsverot, ka kompensāciju apjoms ir samazinājies par 50 %. **Z. Špate** sniedz atbildi, ka maksājumi tiek aprēķināti, balstoties uz VMD sniegto informāciju. Sanāksmes dalībnieks jautā DAP pārstāvjiem par kompensāciju maksājumu lielumu. **R. Auziņš** sniedz atbildi, ka nevar izskaidrot, kādēļ kompensāciju apjoms ir samazinājies. Sanāksmes dalībnieks izskaidro, ka kompensāciju maksājumu samazinājums ir radies, jo DAP un LAD aprēķinos izmantotais vērtību 120 EUR/ha, jo bija dažādi aizlieguma veidi. Sanāksmes dalībnieks izsaka komentāru par ierobežojumiem veikt mežsaimniecisko darbību GNP teritorijā.

Sanāksmes dalībnieks, kura īpašums atrodas pie Gulbja salas purva, izsaka komentāru par purva atjaunošanu, minot, ka rekultivācijas darbu rezultātā ir applūdusi viņam piederošā pļava, kurā vairs nav iespējams veikts apsaimniekošanu, kā arī saņemt kompensācijas no Lauku atbalsta dienesta. Sanāksmes dalībnieks min, ka nav iespējams saņemt kompensāciju par purva teritoriju, kas atrodas dabas lieguma zonā. **G. Eriņš** sniedz informāciju par Gulbja salas purva atjaunošanu. **G. Eriņš** un sanāksmes dalībnieks vienojas apskatīt radušos situāciju dabā. **G. Eriņš** sniedz komentāru par kompensācijām apjomiem un veidiem, norādot, ka to apjomus paredz normatīvie akti, kurus sagatavo Zemkopības ministrija, kas nosaka Eiropas lauku atbalsta dalījumu sistēmu. **G. Eriņš** piebilst, ka par purva platībām ir grūti aprēķināt kompensāciju maksājumu apjomu, jo nav iespējams identificēt neiegūtas koksnes apjomu.

L. Kupča dod vārdu DAP Vidzemes reģionālās administrācijas Dabas aizsardzības daļas vadītājam Ilzei Strautai. **I. Strauta** sniedz informāciju par meža apsaimniekošanas plānu (turpmāk tekstā – MAP) izstrādi GNP, tai skaitā MAP saturu, to izstrādes nepieciešamību, kā arī biežāk uzdotajiem zemes īpašnieku jautājumiem saistībā ar dabas vērtību apzināšanu un DA plāna izstrādi. Ilze Strauta informē, ka meža īpašniekiem, kuru īpašumos, sākot no 2020. gada otrās puses, nepieciešams sagatavot MAP (beidzies derīguma termiņš meža inventarizācijai vai meža inventarizācija iepriekš nav veikta) par saviem nodomiem jāinformē DA plāna izstrādātāji, sūtot informāciju uz e-pastu gauja@environment.lv. **L. Kupča** aicina sanāksmes dalībniekus uzdot jautājumus **I. Strautai**.

Sanāksmes dalībnieks izsaka komentāru par dabas aizsardzību Latvijā un GNP, kā arī min, ka, ja tiek uzlikti ierobežojumi privātajiem mežiem, to īpašniekiem pienākas atbilstošas kompensācijas. Sanāksmes dalībnieks min, ka tas ir interesanti, ka par zālāju apsaimniekošanu ir iespējams saņemt lielākus kompensācijas maksājumus nekā par mežu platībām, kur noteikti saimnieciskās darbības ierobežojumi, ĪADT dabas lieguma zonā. Sanāksmes dalībnieks uzskata, ka saņemtie kompensāciju maksājumi par mežu teritorijām nav pietiekami, kā arī vēlas uzzināt, vai ir paredzamas kompensāciju apjomu izmaiņas. Sanāksmes dalībnieks vēlas uzzināt, kādēļ ir nepieciešams pieteikties LAD platību maksājumiem katru gadu, nevis tas notiek automātiski. **I. Strauta** sniedz atbildi, ka kompensāciju lielums ir noteikts normatīvajos aktos un to lielums nav atkarīgs no DAP. **R. Auziņš** papildina, ka valdībā ir izveidota darba grupa, kas izvērtēs kompensāciju apjomus par mežu platībām, kā arī min, ka darba grupā ir iesaistīti mežu īpašnieki. Sanāksmes dalībnieks jautā, kāpēc maksājumiem ir jāpiesakās katru gadu atkārtoti. **Z. Špate** sniedz atbildi, ka, piesakoties atbalsta maksājumiem par zālājiem, zemes īpašnieks uzņemas saistības, ka platībai ir jābūt apsaimniekotoi, kas tiek arī pārbaudīts. **Z. Špate** min, ka nodos ierosinājumu par automātiskiem maksājumiem par meža zemēm ĪADT LAD vadībai.

Sanāksmes dalībniece no Raiskuma izsaka komentāru par kūdras ieguvi Lielajā Ungura purvā un Grīvu purvā. Ierosina veikt izmaiņas likumā "Par ietekmi uz vidi novērtējumu", nosakot, ka ietekmes uz vidi novērtējums ir jāveic, ja kūdras ieguves platība pārsniedz 5 - 10 ha. Sanāksmes dalībniece vēlas uzzināt, kad tiks uzsākta iepriekš minēto purvu rekultivācija. **I. Strauta** sniedz atbildi, ka purva rekultivācija ir jāuzsāk pēc izstrādes pabeigšanas. Sanāksmes dalībniece ierosina DA plānā iekļaut prasības, ka purvu rekultivācija ir jāuzsāk 10-15 gadu laikā pēc kūdras ieguves uzsākšanas. Sanāksmes dalībniece izsaka

komentāru par kūdras ieguves procesa radīto troksni. **I. Strauta** aicina sanāksmes dalībnieci ar sūdzībām par kūdras ieguvi Lielajā Ungura purvā un Grīvu purvā griezties Valsts vides dienestā. Sanāksmes dalībniece min, ka kūdras ieguves teritorijas atrodas GNP neitrālajā zonā, bet IAIN ir minēts, ka neitrālajā zonā ir aizliegts veikt darbības, kas izmaina vēsturiski izveidojušos vidi. I. Strauta precizē, ka neitrālā zona ir tieši saimnieciskajai darbībai.

L. Kupča dod vārdu DA plāna izstrādātāju SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment" pārstāvei **Lūcijai Kursītei**, kura informē sanāksmes dalībniekus par DA plāna izstrādes termiņiem, DA plāna saturu, iesaistītajiem ekspertiem, darba grupu izveidi, kā arī sabiedrības iespējām iesaistīties DA plāna izstrādē. L. Kupča aicina sanāksmes dalībniekus uzdot jautājumus L. Kursītei

Sanāksmes dalībnieks izsaka komentāru par bišu saimes bojāeju viņa nekustamajā īpašumā. Sanāksmes dalībnieks vēlas uzzināt DAP un DA plāna izstrādātāju viedokli par nosacījumiem lauksaimniecības veidiem (konvencionālā lauksaimniecība un bioloģisko lauksaimniecību) GNP teritorijā. **L. Kursīte** sniedz atbildi, ka šis jautājums tiks izvērtēts DA plāna izstrādes laikā, kā arī tiks sniegtas rekomendācijas.

Liene Kupča pateicas sanāksmes dalībniekiem un sanāksmi slēdz.